

LARS HANSEN

Overvågning af ynglende kystfugle i Kerteminde Kommune 2010

Indhold

Indledning og metode	1
Status og udviklingstendenser for udvalgte arter	2
Anbefalinger	10
Bilag 1:	
Ynglefuglerapport for de enkelte lokaliteter:	12
Tornen/Fællesstrand	12
Ægø og Langø Hoved	14
Nordskov Enge	15
Bogø	16
Mejlø	19
Vejlø Kalv	23
Vejlø og Brockdorff Enge	24
Bogensø	25
Sylten v. Madehøj	27
Alø , incl. Bregørbugten	28
Romsø	29
Galgeholm	32
Bilag 2:	
Kort med alle lokaliteter.....	33

Rapporten er udarbejdet af naturkonsulent Lars Hansen for Kerteminde Kommunes miljøafdeling.

Alle fotos: © Lars Hansen. Kun til benyttelse efter aftale.

Indledning og metode

Kerteminde Kommune iværksatte i 2007 en overvågning af ynglende kystfugle. Overvågningen er vigtig som led i bevarelsen af de mange vigtige ynglelokaliteter for bl.a. terner, måger og de fleste vadefugle.

Overvågningen dækker hele Kerteminde kommune. På alle lokaliteter med kolonirugende kystfugle (måger, terner, ederfugle m.v.) foretages der optælling og vurdering af ynglesucces. Denne undersøgelse omfatter også alle andre arter af kystfugle. Denne rapport viser resultater af overvågningen i 2010 og beskriver status og udviklingstendenser.

Overvågningen følger samme metode, som den overvågning, Fyns Amt i 1988 iværksatte (beskrevet i tidligere rapport). Foruden at optælle antallet af ynglepar, er der lagt vægt på at vurdere ynglesuccesen, dvs. i hvor høj grad ynglefuglene har fået flyvefærdige unger.

Den faste overvågning sikrer, at der også sker tilsyn i naturområderne og især hvordan naturplejen fungerer. Tilsynet aflaster miljøafdelingen og kan medvirke til en positiv udvikling af turisme og rekreation gennem en proaktiv naturforvaltning.

Bevarelse og pleje af kystfuglenes yngleområder øger kommunens oplevelsesværdi.

Status og udviklingstendenser for udvalgte arter af kystfugle.

Et af de primære mål i overvågningen af ynglende kystfugle er at følge udviklingen i bestandene. De kolonirugende kystfugle er knyttet til ganske få lokaliteter og fuglenes ynglesucces er stærkt betinget af brugen af disse områder.

Nedenstående tabeller viser den status og udviklingstendenser i 2007-2010:

Ederfugl

Indvandrede sidst i 1960'erne og har siden opbygget en meget stor bestand i Lillestranden. Herfra er der sket spredning til en række andre lokaliteter, bl.a. til Kerteminde By.

Gennem de sidste par år har bestanden været ramt af fuglekolera og bestanden er derfor lav i forhold til for få år siden.

Ederfuglen klarer sig i øvrigt godt og er den af kystfuglene, der bedst tåler afgræsning med får. Det skyldes, at de yngler tidligt og at fårene først kommer på græs omkring klækningstidspunktet.

Ederfugl	2007	2008	2009	2010
Tornen	16	113	4	
Ægø	35	14	0	0
Bogø	1873	1445	425	265
Mejlø	265	220	340	372
Vejlø Kalv	45	2	4	5
Brockdorff	2	0	0	0
Alø	14	16	5	5-6
Romsø	20	15	5	5
Kerteminde By	(100?)	(100?)	(100?)	(100?)
Samlet bestand	2370	1823	879	

Svartbag og Sildemåge

Begge arter er indvandret ca. 1980 og har nu stabile bestande i Lillestranden.

Sildemågen har etableret sig stærkt på Bogø og har nu en stor ynglebestand. Svartbagen yngler oftest solitært og i en langt mindre bestand.

Svartbag	2007	2008	2009	2010
Tornen	1	1	0	1
Ægø	5	4	0	0
Bogø	7	5	5-6	5
Mejlø	14	13	6	9
Romsø	0	0	1	1
Samlet bestand	27	23	12	16

Sildemåge	2007	2008	2009	2010
Bogø	180	120	170	165
Mejlø	12	14	14	0
Samlet bestand	192	134	184	165

Sølvmåge

Stabile bestande i Lillestranden. I de senere år har ungeproduktionen været lav.

Sølvmåge	2007	2008	2009	2010
Ægø	4	4	0	0
Bogø	325	295	310	320
Mejlø	180	135	135	100
Alø	1	0	0	0
Romsø	6	1	0	3
Samlet bestand	516	435	445	423

Stormmåge

Galgeholm er den eneste koloni med stabil ynglesucces. I gode år ses også unger på Romsø, men på alle øvrige lokaliteter har kolonierne kun ringe eller ingen ynglesucces.

Lillestranden husede tidligere op til over 500 par.

Stormmågen er i generel tilbagegang i Danmark.

Stormmåge	2007	2008	2009	2010
Bogø	105	65	60	0
Mejlø	130	134	65	80
Alø	6	6	1	6
Romsø	50	220	75	80
Galgeholm	180	130	155	160
”Kerteminde”	(20?)	(20?)	(20?)	(20?)
Samlet bestand	491	575	376	346

For første gang i mange år ynglerde der i 2010 Skovhornugle på Mejlø

Hættemåge

Bortset fra temporære småkolonier i Lillestranden, så har hættemågen ikke ynglet i Kerteminde kommune i årtier. I dette årti voksede en koloni sig frem på Romsø og toppede med 2100 par i 2008. Herefter forsvandt kolonien igen.

Hættemågen er i tilbagegang over hele landet.

Anbefaling

Det anbefales at sikre, at hættemågen kan genindvandre til Romsø. Det kan ske en formidling, så færdsel i reservatet undgås.

Hættemåge	2007	2008	2009	2010
Mejlø	1	2	0	0
Alø	23	2	0	0
Romsø	1900	2100	5	5
Samlet bestand	1924	2104	5	5

Rugende ederfugl

Havterne

Tidligere har Mejlø huset en af landets største havternekolonier. Nu er den en skygge af sig selv og i den nuværende overvågning har bestanden stort set ikke fået unger.

Kolonien på Alø talte i 2003 over 350 par, hvilket var landets største koloni. Derefter er det gået ned ad bakke og i de senere år har der ikke været ynglesucces.

Siden 2007 har der kun været ynglesucces på Romsø, hvor en ny koloni er opstået.

Arten er i kraftig tilbagegang over hele landet.

Havterne	2007	2008	2009	2010
Tornen	2	3	0	0
Mejlø	45	58	25	50
Alø	45	85	40	75
Romsø	20	15	70	55
Samlet bestand	117	161	135	180

Dværgterne

Dværgterner er i kraftig tilbagegang. De 3 nævnte lokaliteter er de vigtigste, men kun undtagelsesvist har fuglene ynglesucces.

Dværgterne	2007	2008	2009	2010
Mejlø	2	1	0	0
Alø	3	1	1	2
Tornen	6	4	0	2
Samlet bestand	11	6	1	4

Splitterne

Meget overraskende dukkede der i 2008 en koloni op på Romsø. Det skyldes alene, at der i forvejen fandtes en "stærk" hættemågekoloni. Den var imidlertid gået til grunde i 2009.

Splitterne	2007	2008	2009	2010
Romsø	0	260	0	0
Samlet bestand	0	260	0	0

Klyde

Bestanden er lille og klarer sig meget dårligt og kun undtagelsesvist har parrene ynglesucces.

Klyde	2007	2008	2009	2010
Tornen	4	7	0	0
Mejlø	7	13	0	0
Alø	5	1	1	4
Brockdorff	2-3	2	0	2
Sylten	4	4	3	3
v. Bogensø	5	5	4	5
Romsø	1	0	0	0
Samlet bestand	28-29	32	8	14

Kun få par klyder yngler i Kerteminde Kommune

Tejst

Bestanden er lille, men stabil.

Tejst	2007	2008	2009	2010
Mejlø	5-7	7	5-6	3
Rømsø	1	2	2	2
Samlet bestand	6-7	9	7-8	5

Skarv

Nyindvandret i 2007 og udryddet i 2009.

Skarv	2007	2008	2009	2010
Ægø	229	353	0	0
Samlet bestand	229	353	0	0

Mejlø er den eneste fynske ynglelokalitet for tejster

Anbefalinger for de enkelte lokaliteter

Kerteminde rummer qua sin lange kyststrækning og mange fjorde et stort antal ynglende kystfugle. Især lokaliteter med kolonirugende måger, terner og ederfugle bør sikres mod færdsel m.v. og disse lokaliteter bør sikres relevant naturpleje, primært i form af afgræsning.

Lokaliteter beskrevet i denne rapport kan regnes som primære lokaliteter. Hertil kommer et tilsvarende antal lokaliteter, som rummer et stort potentiale for ynglende kystfugle, men hvor den aktuelle status (brug af området) forhindrer fuglene i at yngle. Disse lokaliteter har selvsagt ekstra brug for en aktiv naturforvaltning, hvis naturindholdet skal øges.

I denne oversigt beskrives kun de primære yngleområder. I kort form gives en række forslag og anbefalinger til brug ved udarbejdelse af plejeplan for området. Der bør udarbejdes plejeplaner for alle lokaliteterne.

Forslag og anbefalinger til de enkelte lokaliteter:

Tornen/Fællesstrand

Det anbefales, at kommunen i samarbejde med Fyns Statsskovdistrikt får evalueret den hidtidige reservatorordning. Det anbefales, at området fortsat friholdes for færdsel i yngletiden, herunder sejlads, kitesurfing m.v. i Fællesstrand.

Det bør endvidere undersøges, om området kan sikres mod ræve.

Nordskov Enge

Det anbefales at reetablere eksisterende vandhuller samt ved nygravning etablere yderligere to. Primært af hensyn til padder, men det gavner også ynglende ande- og vadefugle. Forekomst af hundestejler gør vandhullerne uegnede for padder.

For fuglene er det vigtigt at kunne ”kigge langt”. Det kan opnås ved gennemtænkt lysning af hegn og beplantninger.

Nordskov Enge´s naturindhold kan mangedobles

Bogø

Det anbefales at udsætte græsning med får til efter 1. juli og i stedet forlænge græsningen om efteråret, evt. vintergræsning. Derved bør den samme effekt i naturpleje kunne opnås. Græsning med får i maj/juni hæmmer kolonirugende kystfugle.

Mejlø

Mejlø afgræsses også med får og her hæmmes ynglende kystfugle langt mere end på Bogø, idet Mejlø huser bestande af bl.a. havterne, dværgerterne og klyde. I perioden med fåregræsning har disse arter stort set ikke haft ynglesucces..

Det anbefales at udsætte græsningen til efter 1. juli – se også under Bogø. Alternativt bør der ske frahegning af koloniområder for havterne og stormmåge.

Bogensø

I 2009 er søen på det fredede areal gennemskåret af en spunsvæg, der skal beskytte sommerhusene mod oversvømmelse. Det har tilsyneladende bevirket, at såvel spidssnudet frø som rørhøg ikke længere yngler i området. De yngede begge i den del, der nu er afsnøret.

Det anbefales at undersøge begrundelsen for, at spunsvæggen blev anlagt i et ellers fredet område. Endvidere anbefales det at etablere nye ynglemuligheder for spidssnudet frø. Det bør forsøges at inddrage arealerne syd for området og her etablere vandhuller og afgræsning.

Sylten

Det anbefales at udarbejde en plejeplan for området, herunder en afpasning af græsningstrykket og etablering af egnede yngledamme for strandtudse.

Sylten var i 2009 den eneste succesfulde yngleplads for klyde.

Alø

Det anbefales at holde øje med de øer, der dannes på revlen fra Gabet til Bregnør. En ny er ved at være dannet nær landevejen ved Bregnør. Sammen med Alø ved Midskov er det meget vigtige yngleområder for havterne, i det mindste i en årrække, indtil øerne bliver landfaste.

En effektiv løsning er at (med en gravemaskine) at skrabe bunden på øens inderside, hvorved der sikres vandspejl ved lavvande. Det afskrabede materiale kan forhøje øen en smule og derved sikre ved kraftig højvande.

Begge revleøer bør beskyttes med adgangsforbud og passende skiltning. Adgangsforbuddet bør gælde frem til 1. juli.

Romsø

Romsø besøges af mange turister, især lystsejlere eller folk, som kommer over med "Romsøbåden". Skoven og overdrevene tåler et stort publikumstryk, men Maden skal helt friholdes for færdsel, for at sikre kystfuglene ynglemuligheder.

Færdsel er især problematisk på øens nordvesthjørne, hvor der nu findes en større koloni af havterner. Dette område bør, fx ved særlig skiltning, sikres ro i yngletiden. Også et par andre pynter vil have gavn af en sådan "frahegning". Det gælder også Fandens Hul, hvor en mindre koloni af hættemåger vil kunne yngle.

På havnen findes en informationstavle og rundt om i området er opsat enkelte mindre skilte, som markerer reservatet (Maden). Skiltningen er imidlertid ikke optimal og overses let, hvorfor der ofte sker forstyrrelser i området. Når fuglene forstyrres har øens mange krager og alliker let spil.

Der bør ske en forbedring i skiltningen, så folk lettere kan se, om de er indenfor eller udenfor reservatet. Det kan være vanskeligt at vide, når man kommer fra skoven eller fra nordsiden. Reservatområdet bør udvides, så det også omfatter havternekolonien på nordvesthjørnet af øen.

Anden formidling kan være en folder til alle øens sommerhuse, Romsøbådens gæster, Kerteminde Lystbådehavn og på Bøgebjerg Camping. På de to sidstnævnte steder bør der også opsættes en planche, idet næsten alle sejlere kommer herfra. Lystsejlere ligger oftest for anker i Revkrogen og ofte fører del til landgang. De fleste bemærker ikke skiltningen.

Galgeholm

Det anbefales at fjerne udlagte sten, som danner en smal dæmning ind mod land. Det er vigtigt, at der sker gennemstrømning af dette område.

Bilag 1: Gennemgang af de enkelte kystfuglelokaliteter

Tornen og Fællesstrand

Beskrivelse af lokaliteten – se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Lille lappedykker	1 par i Storesø på Fyns Hoved.
Knopsvane	1 par på Tornen. Parret sås med 3 unger sidst i juni.
Gravand	5 par i området. Flere af parrene sås senere med kuld.
Gråand	1 par på Fyns Hoved og yderligere 1 par i området.
Edderfugl	3-4 par.
Top. Skallesluger	Ca. 5 par i området.
Blishøne	2 par Fyns Hoved
Grb. Rørhøne	1 par Fyns Hoved og 1 par i på Jøvet.
Agerhøne	Ingen ynglefugle i 2010.
Strandskade	4 par på Tornen. Ingen unger i 2010.
St. Præstekrave	6 par på Tornen, hvoraf halvdelen fik unger.
Klyde	2 par på den yderste del af Tornen. Ingen ynglesucces.
Rødben	1 par på Tornen.
Havterne	Ingen yngleforsøg i 2010,
Dværgterne	2 par på den yderste del af Tornen. Ingen ynglesucces.
Sanglærke	2 par på Tornen og mindst 5 par i randområdet.
Engpiber	4 par på Tornen og over 5 par i randområdet.

Sammenfatning

Siden reservatet blev oprettet i 1992 er færdselstrykket gradvist aftaget og i dag respekteres det af besøgende.

For ynglefuglene er det et problem, at ræve har adgang til området. En sikring mod dette ville fremme forholdene markant.

Naturpleje

På Fælleden og på det meste af Fyns Hoved foretages græsning med får og kvæg. Det fungerer som sådan fint, om end der er brug for regulering, idet nogle områder græsses meget hårdt, mens andre henligger helt uden.

Græsning på Tornen er uden betydning for dyre- og plantelivet. Kun på den midterste tange er der tendens til tilgroning, det øvrige henligger i pionérstadiet.

Anbefalinger

Det må anbefales, at kommunen i samarbejde med Fyns Statsskovdistrikt får evalueret den hidtidige reservatorordning. Det anbefales, at området fortsat friholdes for færdsel i yngletiden. Det bør endvidere undersøges, om området kan sikres mod ræve.

Tornen har haft en af de tætteste bestande af stor præstekrave. Men i de senere år er antallet af ynglepar faldet.

Ægø og Langø Hoved

Beskrivelse af lokaliteten: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Skarv	Ingen ynglepar i 2010
Edderfugl	0 par
Gråand	0 par
Strandskade	1 par har forsøgt at yngle, men opgav.
Svartbag	0 par
Sølvmåge	0 par
Digesvale	Mindre koloni ved ”Stenene” på Langø. Tidligere års bekæmpelse af svalerne ved ophængning af net er i retten erklæret ulovlig.

Sammenfatning

Efter ødelæggelsen af skarvkolonien er Ægø igen uden ynglende kystfugle. Den yderste del af Langø er ligeledes stort set uden ynglende kystfugle.

De mange krumodder øst for Langø Hoved har efterhånden dannet et meget stort græsareal. Det vil være interessant at få det afgræsses. Såfremt færdsel kan undgås ved de yderste krumodder, vil her kunne blive ynglemuligheder for vadefugle og evt. stormmåge.

Nordskov Enge

Naturgenoprettede enge, i alt 29 ha. Området udgøres af en lavning fra Enghave og sydpå til kanten af den tidligere Nordskov Mose. Terrænet svinger mellem fugtige lavninger og tørre overdrev på let jord. Området afgræsses med kvæg.

Ynglefugle 2009

Knopsvane	1 par, fik 5 unger
Gråand	3 par
Troldand	2 par holdt til i flere uger, men ynglede ikke.
Skeand	2 par i søen ved p-pladsen
Krikand	3 par sås gennem det meste af foråret, men har næppe ynglet
Blishøne	6 par, hvoraf de fleste yngler i søen ved p-pladsen.
Vibe	5 par
Rødben	2 par
Rødr. Tornskade	1 par

Sammenfatning

Nordskov Enge er under udvikling og tegner til at blive et godt eng- og overdrevsområde. Antallet af ynglefugle er beskedent, men kan udvikle sig yderligere. Færdsel langs stien til Storebælt giver en del forstyrrelser og de tværgående hegn hæmmer fuglene og øger predationen.

Området rummer en del vandflader, som kan blive meget vigtige ynglepladser for flere paddearter, ligesom de sikrer kvæget frisk vand. Vandhullerne er imidlertid udformet forkert og næsten alle er fyldt med hundestejler. Det hæmmer eller fjerner paddernes ynglemuligheder.

Anbefalinger

Det anbefales at iværksætte fysisk pleje af alle vandflader i området.

Bogø

Beskrivelse af lokaliteten: Se 2007-rapporten.

I 2010 blev der ikke afgræsset på Bogø i yngletiden, hvilket betød større ynglesucces for kolonifuglene. Til gengæld voksede græsset højt og hæmmede bl.a. vadefuglene.

Ynglefugle 2010

Knopsvane	2 par, hvoraf det ene opgav.
Grågås	Ca. 10 par, flere reder fundet.
Nilgås	1 par holdt til ved øens sydende og ved vadestedet på Langø. Hannen havde en tynd rød halsring og parret er måske undslupne fangenskabsfugle. Det er usikkert, om de har haft rede. Nilgåsen er i fremgang i Danmark og der er måske 4-5 par på Fyn. Arten regnes som "invasiv art" og det er derfor ikke ubetinget interessant, at en ny art har indfundet sig som ynglefugl.
Gravand	4-5 par
Gråand	2-3 par
Krikand	Ingen formodede ynglepar i 2010.
Skeand	1 par.
Troldand	2 par, hvoraf det ene har haft unger.
Edderfugl	265 par ynglede spredt over hele øen. God ynglesucces og højt kuldgennemsnit (4,36 æg/rede). I foråret 2010 er der kun fundet enkelte døde hunner på ynglepladsen. Noget tyder derfor på, at fuglekoleraen er drevet over.
Top. Skallesluger	4-5 par
Agerhøne	Ingen set i 2010
Fasan	1 par
Grb. Rørhøne	1 par
Blishøne	3 par
Strandskade	5 par

Rødben	2 par.
Vibe	2 par, hvoraf ingen fik flyvefærdige unger.
Klyde	Ingen ynglepar i 2010
Svartbag	5 par
Sølvmåge	320 par, hvoraf næsten alle var i de tre koloniområder. 1/7 sås ca. 120 unger, men de var svære at finde i det høje græs. Ynglesuccesen har været god og markant større end i de foregående år.
Sildemåge	165 par fordelt i de tre yngleområder. Ungeproduktionen var god i alle områder.
Stormmåge	Ingen koloni på sydøsthjørnet i år.
Skovhornugle	Ingen ynglepar i 2010. Parret kan være flyttet til Mejlø, hvor der i år blev fundet en rede.
Ringdue	Over 20 par.
Sanglærke	3-4 par.
Gråkrage	Min. 12 par.
Musvit	1 par
Husskade	1 par
Tornsanger	Over 5 par
Gærdesanger	1 par
Engpiber	2 par
Løvsanger	1 par
Gulspurv	2 par
Tornirisk	1 par
Hvid Vipstjert	3 par
Øvrige iagttagelser	I 2010 holdt vandhullerne vand gennem hele foråret og sommeren. Vandhullerne lider dog under kraftig eutrofiering.

Naturpleje

Der blev ikke foretaget afgræsning i 2010 hele foråret. Det er uvist, om der har været afgræsset om efteråret.

Sammenfatning

Øen blev tidligere afgræsset med kvæg, men i de senere år har et stort antal får overtaget denne opgave. I 2010 var der imidlertid ingen græssende dyr på øen i yngletiden.

Stormmågekolonien på Bogø's sydøstlige hjørne var tidligere meget livskraftig. Mens øen har været afgræsset med får, har frahegningen ikke været passet og dyrene har kunnet gå ind i kolonien. Det betød manglende ynglesucces gennem de senere år. I 2010 er stormmågen helt forsvundet som ynglefugl.

Anbefalinger

Det anbefales at genoptage afgræsningen af øen og helst med kvæg. Får hæmmer de kolonirugende fugle i kraft af deres store antal. Det øger risikoen for at et dyr træder på en rede eller en unge. Den manglende afgræsning i foråret 2010 synes at vise en positiv virkning på kystfuglenes ynglesucces. Det kan derfor anbefales at udsætte afgræsningen til ca. 1. juli, evt. ved gradvis udsætning. Til gengæld vil det være positivt at afgræsse til meget sent på efteråret, evt. vintergræsning.

Rugende ederfugl.

Mejlø

Beskrivelse af lokaliteten: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Fiskehejre	Ingen ynglepar i 2010. Gennem en årrække har der været optakt til små kolonier hhv. på Nordøen og på Sydøen/Enø. Førhen fandtes en stor koloni i Brockdorff Skov, men intensiv skovdrift har fjernet ynglemulighederne.
Knopsvane	1-2 par, men ingen gennemførte yngleforløbet.
Grågås	5-10 par yngler meget spredt på øen.
Gravand	5-10 par
Gråand	2 par, bl.a. rede v. Vandhullet.
Troldand	1 par i NØ-hjørnet
Edderfugl	372 par ynglede spredt over hele øen. God ynglesucces og normal kuld størrelse (3,74 æg/rede). I foråret 2010 er der kun fundet enkelte døde hunner på ynglepladsen. Noget tyder derfor på, at fuglekoleraen er drevet over. Den samlede bestand i Lillestranden er i 2010 opgjort til 657 par. Det er kun en fjedredel af bestanden før der udbrød fuglekolera ved Fyns Hoved.
Top. Skallesluger	Ca. 10 par.
Tårnfalk	1 par i Vestskrænten – for 3. år i træk. Parret fik mindst 5 unger, som klækkede ca. 1/6.
Agerhøne	Ingen set i 2010
Fasan	1 par
Blishøne	1 par i vandhullet.
Strandskade	12 par, hvoraf kun få par har fået unger
Rødben	1 par på nordøsthjørnet.
Vibe	3 par, hhv. Engen, NØ-hjørnet og vestsiden. Parrene varslede stadig 5. juni, men det er usikkert, om der har været ynglesucces.

Stor præstekrave	3 par, hhv. NØ-hjørnet og vestsiden
Klyde	1 set 25/4, men ingen par etablerede sig.
Svartbag	9 par, fordelt jævnt langs kystens fremspring. Kun få af parrene nåede at få unger.
Sølvmåge	Bestanden har talt over 100 par, men ynglefuglene kom aldrig rigtigt i gang og kun få par nåede at lægge æg. Ingen store unger set.
Sildemåge	Ingen par nåede at etablere sig i 2010, grundet forekomst af ræv i det tidlige forår.
Stormmåge	80 par fordelt på 25 Esø, 25par NØ-hjørnet, 15 par Klinten og 15 par i terneområdet. Parrene lagde om flere gange og 5. juni sås kun få æg og unger.
Hættemåge	Ingen ynglepar i 2010
Havterne	50 par, hhv. 10 NØ-hjørnet og 40 par på vestsiden. 5. juni optaltes ca. 15 reder med 1-2 æg og der sås 2 unger. Højest ganske få unger nåede at blive flyvefærdige.
Dværgterne	1 fugl sås 9. maj, men ingen ynglepar i 2009.
Tejst	3 par i Klinten og op til 6 fugle set på vandet.
Skovhornugle	1 par på Sydøen. Parret lagde 5 æg og fik 3 flyvefærdige unger
Ringdue	30-40 par
Sanglærke	3 par
Gråkrage	10-12 par – ca. 10 ”friske” reder set 25. april
Allike	Ca. 10 par
Husskade	2 par
Digesvale	3-4 par i klinten
Musvit	2 par
Gærdesmutte	1 par
Solsort	2 par

Sangdrossel	1 par
Kærsanger	1 sang 5/6
Havesanger	2 par
Munk	1 par
Gærdesanger	1 par
Løvsanger	Min. 3 par
Hvid Vipstjert	4-5 par
Engpiber	3 par
Jernspurv	1 par
Grønirisk	1 par
Tornirisk	6 par
Bogfinke	1 par
Rørspurv	1 par
Gulspurv	3-4 par

Pattedyr

Der ses fortsat en del kaninhuller på Mejlø, men det er tvivlsomt, om bestanden trives.

Igen i 2010 var der ræve på Mejlø. Tilisning i vinter gjorde det let for rævene at komme over på øen. Først i løbet af foråret lykkedes det, efter talrige forsøg, at få skudt en ræv.

På grund af rævene har de jordrugende kystfugle ikke haft ynglesucces.

Fraværet af sølvmåger synes at have løftet antallet af havterner og måske også bedret forholdene for nogle af vadefuglene. Dog ikke nok til, at der kom flere unger ud af det.

Naturpleje

På Mejlø græsser ca. 250 får, som sættes ud i begyndelsen af maj.

Forstyrrelser

Der foregår ofte landgang på Mejlø's vestside, oftest af badegæster, lystfiskere, stensamlere osv.

Sammenfatning

De kolonirugende kystfugle på Mejlø har ikke haft ynglesucces gennem de sidste 3 sæsoner. Det skyldes forekomst af ræve.

Det er meget vanskeligt at komme rævene til livs. Da Lillestranden ikke længere gennemstrømmes, er der sket sedimentering af fjordbunden og fjorden er nu muligvis for lavvandet til at der kan græsse kvæg på øerne.

Mejlø afgræsses af ca. 250 får.

Anbefaling

Mejlø afgræsses for at undgå tilgroning. Men græsning med får er stærkt hæmmende på de kolonirugende kystfugle og den nuværende græsning vil betyde fortsat tilbagegang hos de sårbare arter.

Det anbefales at udsætte græsningen til efter 1. juli – se nærmere under Bogø.

Hvis dette ikke er muligt, bør østenden af Esø frahegnes (omtrent hvor den nuværende fangfold står). Desuden bør terneområderne ved øens nordøsthjørne og på vestsiden frahegnes. Det kan gøres med et hegn fra NØ til SW, således at vandhullet er tilgængeligt for dyrene.

Vejlø Kalv

Beskrivelse af lokaliteten: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Gravand	1 par
Edderfugl	5 reder
Toppet Skallesluger	1 par
Strandskade	1 par
Ringdue	1 par
Skovhornugle	Ingen ynglepar i 2010
Solsort	1 par
Gærdesmutte	1 par
Musvit	1 par
Havesanger	1 par
Jernspurv	1 par
Bogfinke	1 par
Gulspurv	1 par

Sammenfatning

Vejlø Kalv rummer et meget stabilt fugleliv bestående af en række arter af spurvefugle mv. I 2009 ynglede der for første gang i mange år Skovhornugle på øen, men i 2010 var den atter væk. Dens tilstedeværelse er betinget af, at der findes gamle kragereder.

Der er muligvis øget færdsel af folk, som i småbåde sejler hertil fra Langø.

Vejlø og Brockdorff Enge

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Knopsvane	1 par forsøgte at yngle.
Grågås	Ca. 5 par i området.
Gravand	5-6 par.
Skeand	0 par.
Gråand	2-3 par.
Edderfugl	Ingen reder fundet.
Tp. Skallesluger	2 par.
Agerhøne	Ingen set i 2010
Fasan	Yngler i randområdet
Blishøne	3 par
Strandskade	2 par
Vibe	5 par på engene. Det våde forår har øget bestanden, men ingen af parrene fik flyvefærdige unger.
Rødben	4 par
Klyde	2 par. Ingen ynglesucces.
Ringdue	Over 10 par i området

Sammenfatning

Området præges området af meget få ynglefugle og en meget lav ungeproduktion. Årsagen hertil kan være forekomst af rovdyr, fx ræv og den ret intensive afgræsning.

Bogensø

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Gråstr. Lappedykker	1 par yngler i søen
Knopsvane	1 par i søen. Da parret i juni ville forlade området med deres unger, blev de i flere omgange ”fanget” i områdets nordøstlige del. Det flertrådede fårehegn var ganske enkelt for tæt til, at ungerne kunne passere igennem.
Grågås	7-8 par, som havde god ynglesucces.
Gravand	2-3 par
Gråand	3 par
Top. Skallesluger	2-3 par i området
Rørhøg	1 par holdt til i maj, men ynglede ikke.
Vandrikse	1 par i områdets sydlige del
Grb. Rørhøne	2 par
Blishøne	7-9 par
Strandskade	1 par
Vibe	4 par. Ingen af parrene fik flyvefærdige unger.
Stor Præstekrave	1 par ved kysten

Naturpleje

Området afgræsses med får.

Sammenfatning

I det våde forår 2010 var områdets lavninger alle vandfyldte, men det afspejler sig ikke nævneværdigt i antallet af ynglefugle. Området ligger klemt inde mellem to sommerhusområder og langs kysten er der mange besøgende.

Den opførte spunsvæg i områdets nordlige del eksisterer stadig. I forbindelse med opførelsen blev et stort stykke af rørskovsområdet afsnøret. Det har bl.a. ødelagt områdets eneste større yngleplads for spidssnudet frø og hverken den eller strandtudsen er konstateret i 2010. Spidssnudet frø er særligt truet, idet den på Hindsholm blot har 3 ynglepladser og heraf er 2 akut truet.

Rørhøgen synes ligeledes at have fået forringede ynglemuligheder.

En løsning bliver næppe, at spunsvæggen fjernes fra det fredede område. Det bør undersøges, om der i den afsnørede del kan genskabes ynglemuligheder for spidssnudet frø og om evt. bestande overhovedet kan vandre rundt i området. Vandkvaliteten i det afsnørede område er muligvis forringet.

En alternativ mulighed for at genskabe områdets naturmæssige status kan måske opnås ved at inddrage de sydfor liggende brakmarker i det fredede område. Ved rette naturpleje kan padderne her få et ynglested i dette område og det vil styrke fuglelivet.

En stor bid af det fredede område blev i 2009 ødelagt ved opførsel af en spunsvæg.

Sylten v. Madehøj

Strandengsområdet ved Madehøj, kaldet Sylten, har et meget stort potentiale for såvel ynglende ande- og vadefugle som padder (bl.a. strandtudse).

Ynglefugle 2008

Gravand	3 par
Gråand	1 par
Skeand	1 par
Tp. Skallesluger	2 par
Grb. Rørhøne	1 par
Blishøne	2 par
Strandskade	2 par
Stor Præstekrave	2 par
Rødben	3 par
Vibe	4 par
Klyde	2 par, hvoraf mindst det ene havde ynglesucces
Gul Vipstjert	1 par har muligvis ynglet.

Sammenfatning

Sylten er et meget temporært område, som er følsom for bl.a. tørke. Igen i 2010 er det gået godt for flere vadefugle, mens det for padderne fortsat er et problem, at der ikke findes optimale yngleområder.

Anbefaling

Det anbefales at oprense og genoprette egnede yngleområder for bl.a. strandtudse. Regulering i græsningstryk kan optimere forholdene for vadefuglene.

Alø ved Midskov

Beskrivelse af lokaliteten: se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Øen er observeret fra land gennem hele foråret og med god hjælp af lokale beboere. Selve øen er besøgt to gange i juni for at vurdere ynglesuccesen

Knopsvane	1 forsøgte at yngle, men opgav.
Edderfugl	5-6 par, hvoraf de fleste fik unger
Strandskade	2 par. Ingen ynglesucces.
Stor Præstekrave	2 par. Ingen ynglesucces.
Klyde	4 par forsøgte at yngle såvel på øen som på "landsiden", men uden held.
Stormmåge	6 par. Ingen ynglesucces.
Havterne	75 par, hvilket bryder den ellers glidende tilbagegang. De fleste par fik lagt æg, men opgav alle. En tredjedel af parrene forsøgte yderligere 1-2 gange, men uden at det førte til unger
Dværgterne	2 par havde æg primo juni, men opgav kort efter.

Sammenfatning

Alø fungerer ikke længere som ynglelokalitet for kystfugle. Men bl.a. et stigende antal havterner vidner om øens potentiale.

Øens problem er, at den omgives af lavt vand og ved kraftig ebbe er den reelt landfast. Det fører til predation fra ræve.

Desuden kommer der jævnligt lystfiskere ud på øen. De står ofte og fisker i en time eller mere og imens bliver fuglenes æg kolde.

Anbefaling

Det anbefales at holde øje med de øer, der dannes på revlen fra Gabet til Bregnør. En ny er ved at være dannet nær landevejen ved Bregnør. Disse øer kan blive særdeles vigtige yngleområder for havterne, i det mindste i en kortere årrække.

Alø og andre "revle-øer" bør beskyttes med adgangsforbud, så længe de kan være ynglested for havterne.

I Alø's tilfælde kan yngleforholdene genskabes ved skrabning af fjordbunden mellem ø og land genskabe ternernes ynglemuligheder og forlænge øens "levetid" med adskillige år. Til den tid vil den nye revleø nær Bregnør kunne overtage.

Romsø 2010

Beskrivelse af lokaliteten: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Øen er besøgt 9/5, 6/6 og 19/6

Ynglefugle

Nedenstående oversigt dækker primært Maden, men også kysten rundt om øen. Kun enkelte arter fra skoven er medtaget, idet denne rapport er rettet mod kystfuglene.

Knopsvane	6 par, hvoraf de fleste ynglede i kystzonen.
Grågås	Ca. 10 par
Gravand	Ca. 10 par
Gråand	3 par
Skeand	3-4 par på Maden
Krikand	3 par set på Maden. Muligt yngleforsøg.
Troldand	3 par på Maden.
Edderfugl	Ca. 5 par langs kysten og på Maden.
Top. Skallesl.	4 par.
Blishøne	Over 5 par.
Grb. Rørhøne	2-3 par.
Tårnfalk	1 set ved første besøg, men arten yngler ikke.
Strandskade	Ca. 10 par yngler langs kysten.
Vibe	5 par på Maden
St. Præstekrave	4 par, fordelt på 1 par Maden , 2 par nordvesthjørnet og yderligere 1 par på østsiden
Rødben	3-4 par Maden .
Klyde	Ingen ynglepar i 2010.
Svartbag	1 par v. Revets basis

Sølvmåge	3 par i Revkrogen.
Stormmåge	80 par, som med få undtagelser alle yngler på det sandede strøg ved Revkrogen. Ringe ynglesucces.
Hættemåge	Ved første besøg sås ca. 45 fugle på Maden, men ingen har forsøgt at yngle. I Fandens Mose på nordsiden yngede ca. 5 par og enkelte gjorde anstød i andre områder. Ingen unger i 2010.
Havterne	55 par på Nordvesthjørnet og ca. 30 unger set 6. juni. Kolonien klarer sig fint, om end der er sket en tilbagegang i forhold til sidste år. Kolonien ligger udenfor det beskyttede område og er meget sårbar for landgang og færdsel.
Splitterne	Ingen ynglepar i 2010
Tejst	2 par i fyrklingen.
Huldue	Ca. 5 par i skoven.
Digesvale	45 par i klingen v. fyret.
Gråkrage	Ca. 25 par.
Allike	5-10 par.
Ravn	1 par sås med 3-4 juv. 9/5.
Øvrige ynglefugle	På Romsø yngler en lang række typiske spurvefugle, men disse indgår ikke i denne rapport. Pirolen blev ikke hørt under besøgene.

Ternekolonien på NØ-hjørnet af Romsø

Sammenfatning

Romsø har gennem en årrække øget sin betydning som ynglelokalitet markant. Udviklingen af en stor koloni af hættemåger har tiltrukket en stor koloni af splitterner og mange ande- og vadefugle.

I vinteren 2008-09 var vejret meget mildt og flere hundrede grågæs overvintrede på Romsø. De medførte en total nedgraving af al vegetation på Maden. Siden har hættemågerne opgivet at yngle og dermed forsvandt også splitternen og de fleste ande- og vadefugle.

I 2010 var der begyndende tilgroning på Maden, men såvel hættemåge som splitterne udeblev.

Havternen opretholder fortsat en koloni på NV-hjørnet, som ligger udenfor reservatområdet.

Hættemåge	Antal par
2003	100
2004	500
2005	950
2006	1800
2007	1900
2008	2100
2009	5
2010	0

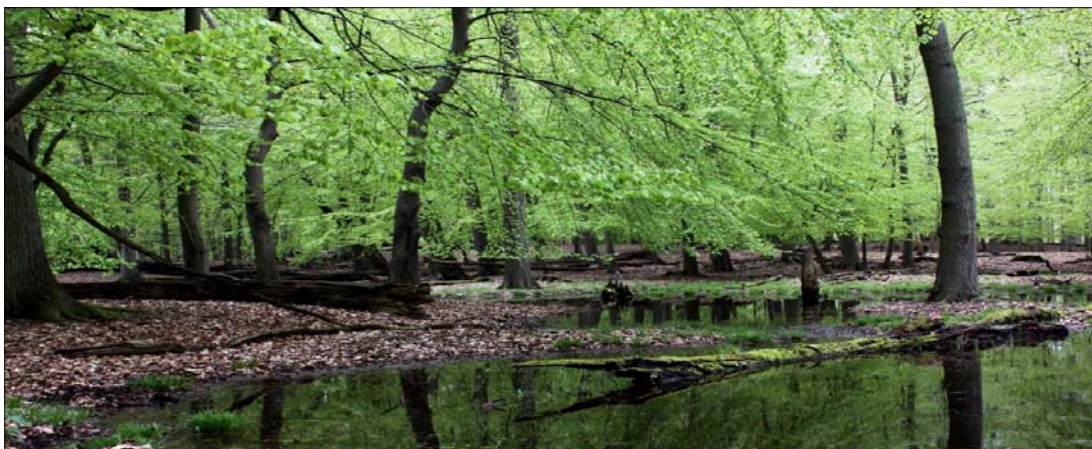
Tabel: Oversigt over antallet af ynglende hættemåger på Romsø 2003-2010. Splitterne yngede kun i 2008.

Der er fortsat færdsel på Maden og især langs stranden. Opankrede både i Revkrogen går i land for badning m.v. Skiltningen i området er vanskelig at aflæse på afstand.

Anbefalinger

Det bør ske en forbedring i skiltningen, især for bådene i Revkrogen. Ternekolonien på NØ-hjørnet bør afmærkes, så folk går udenom.

Der bør også ske formidling ved bl.a. lystbådehavnen i Kerteminde og på Bøgebjerg Camping, hvorfra en stor del af lystsejlerne kommer. Evt. en planche og folder.

Forår på Romsø

Galgeholm

Beskrivelse af lokaliteten – se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2010

Knopsvane	1 par, rede med 3 æg.
Gråand	Ingen ynglepar i 2010
Blishøne	Ingen ynglepar i 2010
Strandskade	Ingen ynglepar i 2010
Stormmåge	160 par, god ynglesucces.

Sammenfatning.

Galgeholm var i 2010 den eneste succesfulde koloni af stormmåger i Kerteminde Kommune.

Den nærliggende Skålholm har tidligere huset en koloni af stormmåger, men færdsel m.v. holder nu fuglene væk. I stedet yngler de i haver og på bygninger mange steder på strækningen Munkebo-Kerteminde.

Galgeholm er et sjældent flot eksempel på bynær natur.

Anbefalinger

Det anbefales at fjerne udlagte sten, som danner en smal dæmning ind mod land. Det er vigtigt, at der sker gennemstrømning af dette område.

Det vil være ønskeligt at genskabe ynglemulighederne for stormmåge på den nærliggende Skålholm. Det vil muligvis kunne skabe tilstrækkelige ynglemuligheder, hvorved det undgås, at stormmågen ”invaderer” beboelsesområder m.v., hvilket skaber polemik omkring arten.

Galgeholm 2010

Bilag 2. Oversigt over kystfuglelokaliteternes placering.